

Tant Emmas
uppgång och fall
– och uppgång igen!

Sverige satsar på
Krocket-vm

Två spelare – åtta
sm-guld

Krocketklubben i
Nybro avvecklad

Folke Engströms
krokettips

En hårdtkrocketörs
omvändelse

Krocketens historia
i korthet

krocket

Innehåll

- 4 Tant Emmas uppgång och fall
– och uppgång igen!
av martin svensson
- 9 Sverige satsar på Krocket-vm
av thomas c ericsson
- 13 Två spelare – åtta sm-guld
av peter grönborg
- 22 Krocketklubben i Nybro avvecklad
av peter tinnert
- 25 Folke Engströms krockettips
- 26 En hårdtkrocketörs omvändelse
av tomas lindqvist
- 32 Krocketens historia i korthet
av ingemar rosberg
- 36 Var är det gröna klotet?
av lars-inge nilsson
- 38 En fäsjig vinnare
av anders weister

OMSLAGSBILDEN: Under sitt besök i Sverige spelade Tony Hall krocket på Vimarvallen i Vimmerby. Se sidan 9.

FOTO: MICCE RYLANDER

Redaktionellt

---

av peter grönborg
redaktör

NÄR MAN TÄNDER ETT LJUS i ett mörkt rum lysas det upp. Skillnaden blir i det närmaste total, ungefär som den mellan natt och dag. Men vad händer när man plötsligt ger ut en tidskrift om krocket, i ett land där något sådant inte existerat tidigare?

Eftersom inte utgivningen är tillräckligt omfattande ännu är det möjligen för tidigt att uttala sig om den saken. Läsarnas reaktioner kan dock bara tolkas på ett sätt. Tidskriften Krocket betraktas helt klart som en ljusbringare.

Inte nog med att skriften breddar vägen för kommunikation mellan krocketspelare i hela landet. Den har också goda möjligheter att öppna upp för ett vidare intresse för sporten också i andra medier.

Alltså fortsätter vi på den inslagna vägen. Vi ger utrymme för presentationer av aktiva klubbar och skriver om vad som händer på banorna, än så länge med fokus på Sverige.

DETTA DUBBELNUMMER innehåller även en personlig betraktelse av Tomas Lindqvist, krocketör i Lycksele. Dessutom lanseras en ytterst koncentrerad historik över krocketsporten signerad Ingemar Rosberg. Nästan varje rad ger underlag för fortsatta studier.

Själv har jag haft nöjet att samspråka med Jan-Åke Lundberg och Mikael Agebjörn, de två giganterna inom svensk krocketsport. Förbundskapten Thomas C Ericsson bidrar med ett intressant framtidsperspektiv. Han berättar om president Tony Halls besök i Vimmerby i somras och vad det kan leda till.

DET VERKAR SOM OM tidskriften började ges ut vid exakt rätt tidpunkt. Utgivningen sammanfaller med en expansiv fas inom svensk krocket. Förhoppningsvis kommer denna uppåtgående trend att stå sig.

Tant Emmas uppgång och fall – och uppgång igen!

av martin svensson

HISTORIEN OM TANT EMMAS krocketklubb börjar en solig vårdag 1997 i Göteborg. Simon Carlsson, Carl-Johan Kjellander och undertecknad satt på läktarplats under en match i amerikansk fotboll.

I ärlighetens namn gick majoriteten av tiden åt till diskussioner om udda regler i amerikanernas folksport, men vi hade även tid att fundera över andra (för oss) ovanliga sporter.

Det var Simon som först dryftade tanken om riktig krocket. Han hade läst om association croquet på nätet och tyckte att det verkade som en perfekt fritidssysselsättning – en sport där taktiken är lika viktig som själva utförandet, och där gentemannaandan genomsyrar allt som händer.

Han hade inte särskilt svårt att övertyga oss om att vi borde börja spela, och senare på kvällen bildades Tant Emmas krocketklubb över några öl på vår lokala Chalmerspub.

I bekantskapskretsen på Chalmers var det inte svårt att rekrytera medlemmar, och vi var inom kort närmare 20 personer som ville spela association croquet.

Förutsättningarna var i det närmaste ideala. Utanför Chalmers bibliotek fanns en lagom stor gräsmatta som vi kunde ha som spelplan. Regler och mått på utrustningen hittade vi på engelska hemsidor. Simon ställde sig vid en arbetsbänk och byggde ett antal klubbor samt svarvade till träklot av rätta mått.

Bågarna legotillverkades i Fysikinstitutionens verkstad. I vanliga fall hjälper de forskare att tillverka mätuppställningar, så vår förfrågan och våra ritningar resulterade nog i en del förvånade miner.

Men inom kort hade vi en komplett krocketutrustning. Visserligen något rustik, men fullt funktionsduglig!

GRÄSPLÄTTEN UTANFÖR BIBLIOTEKET blev snart välbesökt. Vi införde en stående tid på fredagseftermiddagar för spel. För att göra det hela mer intressant lät vi alla spela partier på fredagarna ingå i en tävling i ett slags serieform – Tant Emmas pokal.

FOTO: PETER GRÖNBORG

Simon Carlsson, en av Tant Emmas grundare, när han spelar svensk krocket i Rumskulla-sm 2000.

FOTO: PETER GRÖNBORG

Jonas Edén, en värdig representant för den klädstil som råder inom Tant Emmas Croquet Club.

Lika roligt som att spela var det att ta fram tävlingsformen med handicapsystem och viktsfunktioner som gjorde det möjligt att jämföra resultat mellan två personer som spelat olika många matcher med olika motstånd under en säsong.

Precis som i golf premierades den som förbättrade sig mest under en säsong, medan man straffades med poängavdrag om man varit med alltför få gånger.

Eftersom association croquet är en gentlemanssport införde vi även den välbekanta spelaruniformen med knickers, kavaj och keps.

Kraftuttryck hör naturligtvis inte hemma i en gentlemans ordförråd, varför det var böter på att svära i spelaruniformen. Om någon bröt mot denna regel var det dryga böter på mellan en och fem kronor beroende på hur allvarligt brottet var.

Likaså är det böter på att visa skadeglädje när ens motståndare missar ett slag. Istället skall man vara medkännande och stötta varandra.

Varje fredagsomgång avslutades stilenligt med en ale på den lokala puben. Naturligtvis var det dagens vinnare som bjöd förlorarna på en runda!

DET ANDRA ÅRET av Tant Emmas existens (1998) deltog vi i **sm** strax utanför Stockholm. Problemet för oss var att vi inte övat något på den svenska formen av krocket, så snabbt fick vi införskaffa utrustning och lära oss reglerna och taktiken.

Första dagens spel var singelspel, och det gick inte särskilt bra för någon av oss, men genom att observera våra medtävlade lärde vi oss i varje fall mycket om taktiken.

Den andra tävlingsdagen gick det betydligt bättre, och med en rejäl gnutta tur lyckades representanter från klubben erövra ett silver i dubbelspelet.

Detta var den största framgången dittills i Tant Emmas korta existens, och naturligtvis gjorde det oss än mer motiverade att träna och förbättra oss. Vi satsade även på att komplettera vår utrustning med klubbor och klot beställda från England, samt fler bågar så att vi kunde ha flera planer igång samtidigt.

1999 var det dags för Tant Emma att stå värd för **sm** i association croquet. Tävlingen gick av stapeln i Trädgårdsföreningen under Göteborgskalaset och vi fick mycket uppmärksamhet från press och förbipasserande.

Före och efter tävlingarna stod planerna uppsatta på gräsmattan och vi instruerade många barn i den ädla konsten krocket. Mycket jobb under några dagar, men förhoppningsvis en stor investering i sportens framtid.

DET VAR INTE FÖRRÄN sommaren 2000 som allt spel i klubben verkligen betalade sig. Per Österdal (då Larsson) och Martin Sjöstedt lyckades efter en he-

roisk insats erövra klubbens första sm-guld i det gröna fältets schack. Glädjen var total och firandet pågick länge, speciellt som vi även tog hem bronset i samma tävling.

Tyvärr innebar år 2000 även början till slutet på den första epoken i Tant Emmas historia. Medlemmarna i klubben var alla chalmester i någorlunda liknande skede av sina studier, och detta år började de första medlemmarna ta examen.

Detta var inget problem i sig, men eftersom det automatiskt innebar att folk började spridas över landet och att vi hade sämre med tid på fredagar så försämrades förutsättningarna till regelbundet spel.

Ett försök att rädda Tant Emmas pokal gjordes genom att flytta speldag till söndagar, men det blev ändå allt färre speltillfällen med allt färre deltagare.

Som gräde på moset hade även Göteborgs fjärrvärme bestämt sig för att delvis förstöra vår spelplan utanför Chalmers. Ett luftningsrör hade grävts ner mitt på planen, vilket betydde att vi helt plötsligt hade ett 30 cm högt och 15 cm brett stålrör som lokalt hinder!

Eftersom elände ofta har fler kompanjoner så förlorade vi samtidigt möjligheten att förvara utrustningen i vår lagerlokal på Chalmers. Detta var ett svårt avbräck eftersom man nu var tvungen att få tag i den person som för tillfället hade utrustningen hemma hos sig.

Det var mycket lättare att spontanspela om man kunde hämta utrustningen bara 100 meter från spelplanen.

MEN SKAM DEN SOM GER SIG. I mitten av april lyckades vi samla en stor del av klubbens medlemmar till ett årsmöte, och vi bestämde oss för att göra ett försök att hålla ordentligt liv i verksamheten. Tiden får visa om vi lyckas.

Sportens lockelse borde vara tillräcklig för att vi ska övervinna alla rumsliga hinder. Icke att förglömma är också att krocket är en perfekt social aktivitet där man har möjlighet att på ett naturligt sätt hålla kontakten med sina gamla studiekamrater.

Så räkna inte ut Tant Emma. Vi kommer inte att nöja oss med ett enda sm-guld, och det är inte Hammarbys vinstfrekvens vi har som förebild!

Nästa epok i Tant Emmas historia står inför dörren, och förhoppningsvis kommer inte framgångarna att låta vänta på sig. Hoppet är ju som sagt det sista som överger en!

Sverige satsar på Krocket-VM

av thomas c ericsson
förbundskapten

SVERIGE HAR TAGIT ett rejält kliv närmare VM-spel i krocket. Presidenten i World Croquet Federation (w.c.f.), australiensaren Tony Hall, besökte i maj Sverige för att träffa representanter för Svenska Croquetförbundet.

Mötet ägde rum i Vimmerby där Tony Hall mötte Mikael Agebjörn och Thomas C Ericsson från förbundet samt Micce Rylander från Bulls Croquet i Rumskulla.

Tony Hall är en lätt grånad pensionerad arméofficer från Brisbane i Australien. Utöver sitt engagemang i w.c.f. är han aktiv i både Simförbundet och Landhockeyförbundet. Tony Hall ägnar flera månader åt att på ideell basis åka runt bland all världens krocketbanor.

När han tillträdde som president i w.c.f. hade han som målsättning att besöka alla medlemsländer samt de som ansöker om medlemskap. Denna ambition har nu tagit honom till en sådan udda krocketnation som Sverige.

Årets turné startade i början av maj, då han var huvuddomare under VM i Florida.

I dagsläget är närmare 20 länder anslutna till w.c.f. och ytterligare några knackar på dörren för att få möjlighet att vara med på VM, så det blir en hel del resande för den gamle militären. Innan han landade i Sverige hade han besökt både Ryssland och Finland.

— I Ryssland spelar de krocket ungefär efter samma regler som i Sverige. Ert krocketspel påminner mycket om det som spelades i England på 1800-talet. I Ryssland har man dessutom lagt till den regeln att man bland annat måste ”annonsera” sina slag och tala om vad man skall göra, vilket klot man skall träffa, innan man slår. Misslyckas man med detta är eventuell träff ogiltig, berättar Tony Hall.

Var tror Presidenten om de svenska krocketspelarnas möjligheter att hävda sig internationellt?

— Jag tror att ni har störst chanser att snabbast nå bra resultat internationellt om ni satsar på golf croquet. Det spelet kräver mer tekniskt än taktiskt

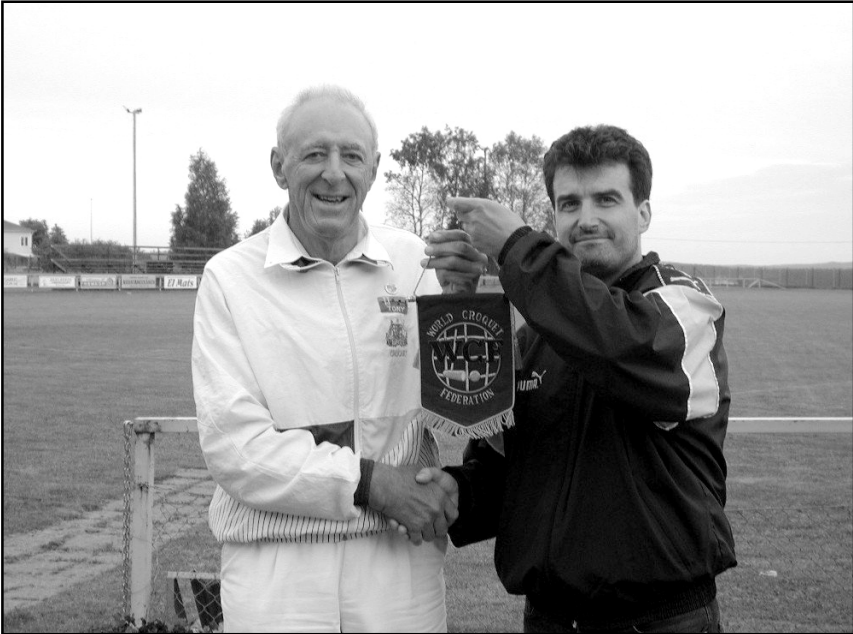

FOTO: MICCE RYLANDER

Tony Hall, president i World Croquet Federation, lämnar över ett standar till Mikael Agebjörn, kassör i Svenska Croquetförbundet.

kunnande och det skulle nog passa er spelstil bra, som bygger på mycket precisionslag som ni behärskar väl.

Vid golf croquet är spelplanerna 35 x 26 meter och har en pinne i mitten och sex bågar.

Vad ser Presidenten som väsentligt att tänka på när det gäller krocketns utbredning?

— För att krocketnsporten skall utvecklas i ett land måste det till bra permanenta krocketbanor där det regelbundet bedrivs träning och tävlingar. I min hemklubb i Brisbane har vi fem krocketbanor och ett litet klubbhus. Flera gånger i veckan är det träningsspel, både för nybörjare och lite mer erfarna spelare.

FORMELLT KOMMER SVERIGE att väljas in i World Croquet Federation i samband med VM i Nya Zeeland i december. Redan förra året blev Sverige med-

lemmar i det europeiska förbundet så det är bara en tidsfråga innan vi får se svenska krocketspelare i de internationella mästerskapen.

Sverige har redan nu en golf croquet-spelare som nått fina resultat mot mycket kvalificerat motstånd. Han heter Peter Just och kommer från Båstad, dock bosatt i Florida sedan flera år. Han har radat upp imponerande segrar i de amerikanska tävlingarna. Han har också lyckats slå Tony Hall vid en uppvisningstävling tidigare i år.

Det var meriterande eftersom Tony Hall är en mycket skicklig krocketspelare, oavsett vilken bana eller vilka regler som används. Det visade han inte minst i några partier i Vimmerby.

Till att börja med besegrade han Mikael Agebjörn, Thomas C Ericsson och Micce Rylander i svensk krocket. Nästa parti var en dubbelmatch i association croquet, som är den mest spridda krocketvarianten. Tony Hall spelade i par med Micce Rylander mot Thomas C Ericsson och Mikael Agebjörn.

Här visade sig de tvåfaldiga svenska mästarna Ericsson och Agebjörn vara de mest lyckosamma och efter en jämn match tog de hem segern. Tony Hall hade vissa problem med Vimarvallens ojämna gräsmatta, som skiljer sig en hel del från de mer golfgreen-liknande banorna som förekommer internationellt.

Nästa parti spelades i golf croquet, en ganska ny och allt populärare slag-tävling. Också denna spelades med samma par och nu hade Tony Hall lärt sig att behärska underlaget bättre. Tillsammans med Micce Rylander vann han en ganska komfortabel seger.

Denna internationella krockettävling avslutades med ytterligare ett parti gammal hederlig svensk krocket som Tony Hall återigen vann.

Denna första inofficiella landskamp mellan Sverige och Australien slutade alltså med en ganska övertygande bortaseger: 1–3. Men enligt Tony Hall lär det inte dröja länge förrän de svenska spelarna kan börja hävda sig internationellt.

Visst låter det som en hyfsad ambition, att inom några få år vara med och slåss om vm-medaljerna?

FRÖDINGE SM-ORT NÄSTA ÅR I år genomfördes Frödinge Open för första gången. Tanken är att tävlingen ska locka krocket-spelare från hela Sverige. I år dominerades den av spelare från Bulls Croquet, Rumskulla och Argus Croquet, Vimmerby.

Vann gjorde Micce Rylander, som även stod bakom arrangemanget. Han kommer även att ha ansvaret för sm nästa år. Tävlingarna genomförs i Frödinge och planerna är storstilade:

— Tanken är att få ett komplett krocket-utbud, vilket innebär singel och dubbel i både engelsk och svensk krocket. Vi funderar också på att satsa på golf croquet, samt en uppvisnings- och pröva-på-tävling i fältkrocket!

FOTO: PETER GRÖNBORG

Micce Rylander, segrare i Frödinge Open. Nästa år blir han tävlingsledare för SM.

VANN SIN TIONDE TITEL I FÄLTKROCKET Kalmarmästerskapen i fältkrocket är Sveriges äldsta och sannolikt mest prestigefyllda tävling för krocketspelare. Den har genomförts varje år sedan 1956.

Tävlingen tar sex dagar att genomföra och framstår därför som lite av krocketens Formel 1. Man tävlar i lag och i år deltog tolv par.

Mästerskapen avgjordes den 22–27 juli på Stensö krocketbana, en bit utanför Kalmar. Segrade gjorde Jan-Åke Lundberg, Tallhagens krocketklubb och Ronnie Nilsson, Stensö krocketklubb.

Kalenderbitarna noterar med stort intresse att detta var Jan-Åke Lundbergs 10:e vinst.

BIBLIOTEKARIERNA SOM SPELADE KROCKET Sedan 1988 har olika bibliotek i landet arrangerat Biblioteks-sm i terrängbanelöpning. I år stod Borås Stadsbibliotek som arrangör för dessa sm-tävlingar, vilka genomfördes fredagen 23 augusti.

FOTO: PETER GRÖNBORG

Thomas C Ericsson och Lars-Inge Nilsson, ettan och tvåan i Biblioteks-sm

Krocketintresserade bibliotekarier, med kulturchef Tommy Olsson i spetsen, anordnade i samband med detta även ett Krocket-sm för bibliotekarier. Den tävlingen kommer att bli en årligen återkommande begivenhet i Borås.

Vann gjorde Thomas C Ericsson, bibliotekschef i Kisa kommun och dessutom kapten för det svenska landslaget i krocket. Tvåa kom Lars-Inge Nilsson, bibliotekarie i Borås och dessutom ordförande i Borås Krocketsällskap. Trea placerade sig Tomas Lindqvist, bibliotekarie i Lycksele.

Två spelare – åtta sm-guld

av peter grönborg

ROCKHISTORIKER SOM BEFATTAR sig med Woodstockfestivalen 1969 brukar hävda att alla riktigt stora artister var där. Dock med ett väsentligt undantag: Rolling Stones.

Ungefär på det viset kunde man uppleva Krocket-sm i Kalmar 29–30 juni i år. Samtliga stjärnor fanns på plats.

Dock med ett väsentligt undantag: Mikael Agebjörn, Argus Croquet, som vann tre sm i rad 1999–2001, samt även 1996.

Någon publik i närheten av de över 400 000 som besökte Woodstock märktes heller icke av. Men annars återstod inte mycket i övrigt att önska.

Arne Andersson, Stensö kk, vinnaren av sm 1992 och 1998 anlände i sista stund till Bergaviks idrottsplats, med den signifikativa fimpen i mungipan.

Tant Emmas två mest meriterade aspiranter, Ulf Söderberg den raske (sm-2:a i Göteborg 1999) och Jonas Edén den elegante (sm-2:a i Rumskulla 2000), stod redo.

Möjligen skulle även Ingemar Rosberg, den mest formstarke spelaren från Borås ks, kunna blanda sig i striden.

På banan skymtade även rutinerade rävar som Ingmar Tönnyby, Högantorp Croquet och Leif Palmqvist, Tallhagens kk. Båda har varit i sm-final flera gånger.

På papperet framstod förstas kalmariten Jan-Åke Lundberg som den främste. Han hade vunnit sm tre gånger tidigare: 1990, 1994 och 1997.

Den samlade expertisen höll också honom som solklar favorit inför tävlingarna. Det fördes initierade samtal hela fredagsnatten i klubbstugan på Bergaviks idrottsplats, där för övrigt mer än en tredjedel av startfältet sov över.

OCH NÄR DET KOM TILL FINAL visade sig Jan-Åke Lundberg vara ett kvalificerat tips. Efter tveksamt spel i kvalomgångarna, där han hade svårt att hävda sig, visade han rejäla takter. Han gick ut i stor stil.

Tvåan Ingmar Tönnyby, Högantorp Croquet, trean Ingemar Rosberg, Borås ks och Dan Peterson, Tant Emma, hade inget att sätta emot när det drog ihop sig.

FOTO: MICCE RYLANDER

Jan-Åke Lundberg, svensk mästare i både singel och lag 2002. Han hör hemma i Tallhagens krocketklubb.

När Jan-Åke Lundberg väl passerat kronan, sist av finalisterna, kunde han styra och ställa som han ville på banan. Han valde enkla och effektiva lösningar, och ganska snart gjorde han stor rond.

Innan han tog sig för med det lade han upp två klot bredvid varandra, alldeles ovanför kronan. Men eftersom han hamnade i dålig vinkel kunde han inte utnyttja dem, utan fick placera sig i ett av hörnen.

Redan i nästa speltur lyckades han dock roquera Dan Peterson från halva banan. Därmed var saken klar.

Vad som framförallt utmärkte Jan-Åke Lundberg jämfört med konkurrenterna var hans unika bollbegåvning, att han i det närmaste perfekt för-

mådde genomföra det han föresatte sig, med mycket kort betänketid dessutom.

En osedvanligt stor bollkänsla var också en utmärkande egenskap när han gjorde karriär som fotbollsspelare på 70-talet. Han var aktiv på elitnivå i Kalmar ff och statistikerna säger att han gjorde 259 mål på 476 matcher. Det placeras honom på andra plats i föreningens interna skytteliga.

Många betraktar honom som ff:s bäste spelare genom tiderna, exempelvis Tommy Bark: ”Hans teknik var mästerlig, och hans huvudspel saknade mot-svarighet.”

Såg han sig själv främst som måltjuv?

— Nej, snarare som framspelare, säger Jan-Åke Lundberg. Visst spelade jag som centerforward. Men det var lika viktigt för mig att öppna upp spelet med passningar.

Han satsade helhjärtat på fotboll och hann med två a- och nio u-landskamper innan olyckan var framme.

— Jag skadade hälsenan när jag spelade badminton. Tyvärr återgick jag till spel innan den hunnit läka. Det drabbade menisken, till sist gick korsbandet av.

Jan-Åke Lundberg gick skadad länge, från det han fyllt 24 till det han fyllt 26. Det är den ålder då en fotbollsspelare brukar vara som bäst. Utsikterna för en comeback var dåliga.

— 1980 lade jag av med fotbollen. Det var samma år jag började spela krocket. Att tävla har jag alltid gillat.

Innan han satsade på krocket på allvar hade han sysslat med golf i fem år. Men det blev för omständligt, för tungrott.

— Det blev för jobbigt att boka tider, att hitta någon att träna med, att släpa runt på en massa grejer och så vidare.

I DAG HAR JAN-ÅKE LUNDBERG hållit på med krocket i 22 år, fältkrocket ska tilläggas, en gren som bara utövas i Kalmарtrakten. Svensk krocket och association croquet spelar han bara när sm arrangeras.

Ändå vann han både den individuella titeln i svensk krocket, och lagtiteln tillsammans med Leif Palmqvist i association croquet i år.

Än högre värdesätter han dock vinsten i Kalmarmästerskapen i fältkrocket, hans tionde för övrigt. Så många segrar har ingen annan.

Innebär inte det att Jan-Åke Lundberg känner sig mätt på krocket?

— Det är fortfarande väldigt kul. Jag känner ett sug efter spelet nästan varje dag. Redan när jag kommer hem från jobbet vid fyratiden. Ännu mer på lördagarna, vid klockan 10 ungefär, säger han med ett skratt.

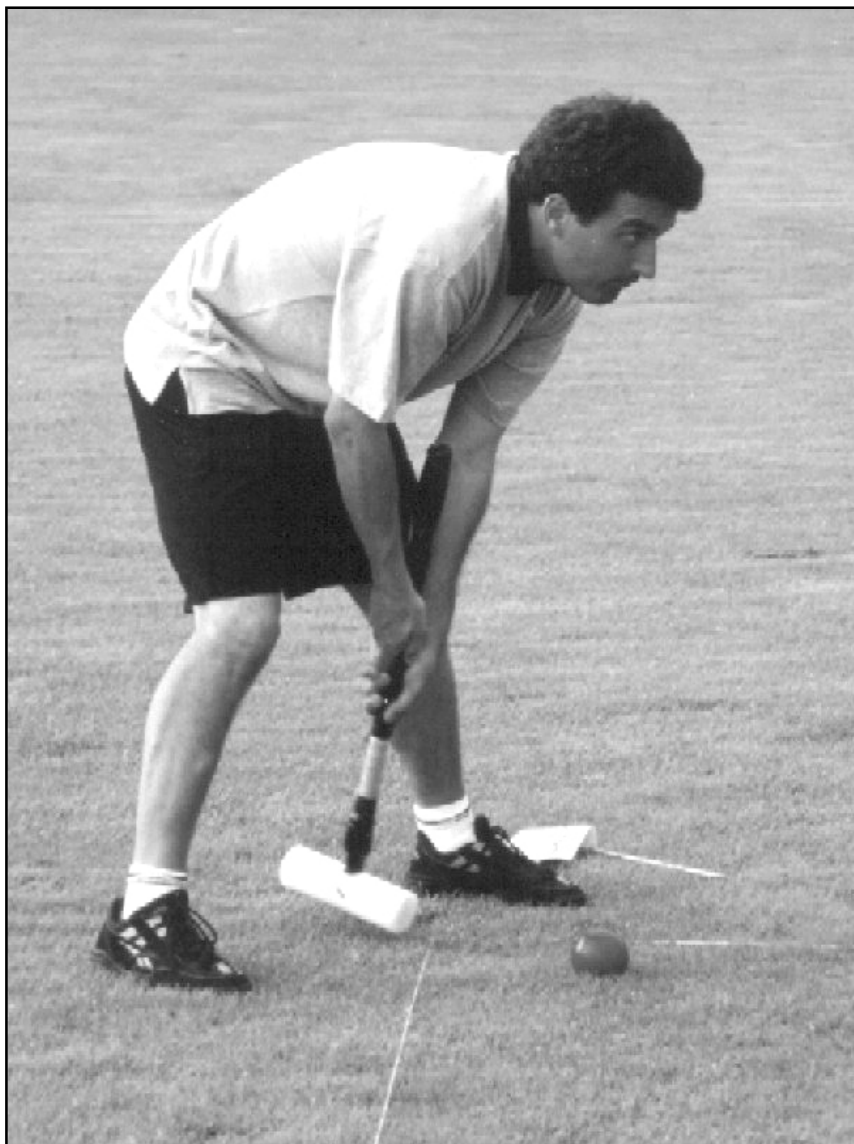

FOTO: PETER GRÖNBORG

Mikael Agebjörn, svensk mästare i singel 1999, 2000 och 2001. Han tävlar för Argus Croquet.

Grenarna svensk croquet och association croquet har alltså inte någon stark ställning i Kalmar. Men Jan-Åke Lundberg och ytterligare några få spelare är öppna för dem.

— Det är en social grej. Det är jätteroligt att spela sm och träffa spelare från andra klubbar. Dessutom ser jag positivt på utvecklingen i Sverige, att det kanske rätt snart kan bli möjligt för svenska spelare att delta i både em och vm. Och ska vi vara med där är det ju engelsk croquet som gäller.

Vad är då själva drivkraften? Vari består tjusningen med croquet?

— Ett croquetparti är alltid ovisst. Man brinner för att vinna, men det är varje gång lika osäkert hur det ska gå. Många partier har inte avgjorts förrän i sista spelomgången.

Det är ett spel som kan skifta enormt mycket. Och förutsättningarna är alltid nya. Med detta följer att croquetsporten på ett ovanligt sätt förmår att förhöja livskänslan.

— Det handlar om att leva i nuet. Som spelare har man kniven på strupen, man lever farligt, men har hela tiden möjlighet att påverka situationen.

Spänningen är stadigt på topp, vilket inte är fallet i vardagen, i den grå lunken.

— Ibland känns allt så skyddat, så förutbestämt att man kan spy. Croqueten är en motvikt till det. Samtidigt innebär den ju avspänning, en flykt från det vanliga livet.

MEN LÅT OSS GÅ från det filosofiska till det strategiska, eller till själva spelkunskapen. Vilka egenskaper krävs för att man ska bli en bra croquetspelare?

— Bollsinnelikt, eller klotkänsla. Sen måste man vara skärpt i skallen. Det finns mycket att tänka på. Men man ska välja så okomplicerade lösningar som möjligt. Man ska göra lagom mycket och lagom lite.

Detta råd låter möjligen intetsägande, men det speglar något centralt för croquet: att hitta en balanspunkt, att rätt värdera all information man tar in om de svårbedömda händelserna på banan, samt omsätta dem till kloka val och konstruktivt, framåtstygande spel.

När det gäller det rent taktiska är det lättare att vara konkret. Vilka moment under spelet är särskilt viktiga i svensk croquet?

— Slaget genom tredje bågen, vem som gör det och hur. Det är ofta avgörande, för det har att göra med vem som först tar kronan.

Enligt Jan-Åke Lundberg avgörs de flesta partier mellan tredje bågen och kronan.

— Det är min erfarenhet. Sedan gäller det också att ha marginalerna på sin sida och att vara steget före motståndarna hela tiden. Men lyckas man bara

passera kronan har man ryckt åt sig initiativet. Och med det kan partiet vara avgjort.

VI SOM SETT ELLER HÖRT talas om Mikael Agebjörns spel i de tre tidigare sm-finalerna, kan tänka oss att han resonerar på ungefär samma sätt. För att få veta säkert är det bara att ta telefonen till hjälp.

Hallå!? Vad säger du?

— Jovisst, i de stora tävlingarna är det ofta den som gör första träffen efter tredje bågen som tar hem partiet. Då kan det till och med vara en stor nackdel att ha grönt, att gå ut som fyra, eftersom man inte hinner komma med i spelet förrän någon gått ut. sm-finalerna brukar vara snabbt avklarade.

Och snabbast av alla guldmedaljörer har sannolikt Mikael Agebjörn själv varit. Finalen i Göteborg 1999 vann han på en kvart, finalen i Rumsquilla 2000 tog tolv minuter.

På Särö 2001 gick det trögare, men det var då han tog till det beryktade knepet att pinna sig själv.

— Jag var fribytare, hade bara ett klot kvar att croquera. När jag insåg att det skulle bli svårt att lyckas med det hade jag bara ett val, att börja om från början.

Under tiden brände både Thomas C Ericsson, Argus Croquet, och Ingmar Tönnyby, Högantorp Croquet, sina chanser, vilket bäddade för seger.

Finns det några fler nyckelsituationer än spelet framför kronan?

— Det läge som råder på banan inför fribytarlaget. Kloten bör arrangeras för direkt utgång.

Som alla spelare på yppersta elitnivå brukar Mikael Agebjörn placera två klot, tätt intill varandra, precis över halva banan. Därefter siktar han på dem under fribytarlaget.

— Det ger en väldigt bra träffbild, man har stora chanser att lyckas. Men om man missar kan man å andra sidan få stora problem.

Kanske är det så att någon av de två spelare vars klot man lagt upp är i spel-tur. Då har man verkligen bjudit på matchen, man rear ut sitt motstånd.

På det hela taget resonerar Mikael Agebjörn ungefär som Jan-Åke Lundberg. Han förordar ett okonstlat och resultatintriktat spel.

— Det är livsfarligt att krångla till det. I en match med fyra spelare har man alltså tre klot att jobba med. Det är frestande att använda alla tre, men det räcker oftast med två, ibland med ett.

Han varnar för att man blir ivrig och croquerar för croquerandets skull. Man riskerar därmed att lämna bra lägen, för att istället försätta sig i onödiga svårigheter.

I likhet med Jan-Åke Lundberg hämtar Mikael Agebjörn mycket inspiration från fotboll. Han är administrativ chef, general för Flohult Open Championship (foc), en turnering i fotbollstennis för tvåmannalag.

— Men jag har inte någon karriär som fotbollsspelare bakom mig. Jag har hållit till i division fem, i ik Tuna Södra. Jag spelar fortfarande, mest för tränings och kamratskapens skull. I b-laget.

foc arrangerades första gången 1992, som en kul grej på Mikael Agebjörns 30-årsdag. Tävligen har vuxit. I dagsläget är den dimensionerad för 48 lag. De gör upp på tio banor som var och en mäter sex gånger tolv meter.

— Det kommer lag från hela Sverige, från Båstad, Växjö, Göteborg... De senaste gångerna har ett par från Stockholm vunnit.

KROCKET Började Mikael Agebjörn intressera sig för först 1994. Han kände Thomas C Ericsson och Micce Rylander från gymnasiet, pionjärerna i Vimmerby. De lyckades locka med honom, delvis för att han såg likheter med biljard, en annan precisionssport han intresserat sig för.

— Bara några veckor efter debuten deltog jag i sm i Gullringen och kom fyra. Att det gick så pass bra bidrog till att jag fortsatte.

Det sm han talar med störst förtjusning om är det som arrangerades i Hågelby 1998. Då var alla de bästa spelarna med: Jan-Åke Lundberg, Mats Thilén, Jean Idh och Arne Andersson. Samtliga hade vunnit minst en gång tidigare.

— Det vore kul att uppleva en sådan hög spelnivå ytterligare en gång.

Möjligen är inte den stunden långt borta. Nästa år kommer sm att genomföras i Frödinge, och det finns planer på att locka de mest meriterade till spel.

Hursomhelst kan vi se fram emot ett möte mellan Jan-Åke Lundberg och Mikael Agebjörn. Och redan det bäddar för en kamp mellan giganter. Med fyra vinster vardera har de tillsammans tagit nästan hälften av titlarna sedan svenska mästerskap i krocket började arrangeras 1985.

Jan-Åke Lundberg som fältkroketsspelare. Bilden togs i samband med de svenska mästersk

FOTO: ARKIVBILD

capen 1986.

Klubben i Nybro avvecklad

av peter tinnert

EN FEMTIOÅRIG IDROTTSEPOK har bokstavligen gått i graven. Nybro krocketklubb är nedlagd. I november spelades den sista lagmatchen ute på gräsplanen framför Idehultsgården.

Nu ger föreningens tre kvarvarande medlemmar bort klubbens tillgångar. Klubbkassan som innehåller 4 300 kronor skänks till Nybro sportklubb och fritidsförvaltningen får åkgräsclipparen.

— Sportklubben kämpar ju för en egen bandybana, säger Einar Almgren, krocketklubbens ordförande och kassör, när han förklarar varför det var den föreningen man skänkte pengarna till. Och de har stora kostnader för sina resor för att spela bandy.

Att åkgräsclipparen hamnade hos kommunen beror på att man hoppas att de skall kunna förmedla den till behövande förening.

Einar Almgren bär på en dubbel sorg. Det var när krocketkamraten och planskötaren Rune Westerlund gick bort, 86 år gammal, som föreningen dog.

Sent i höstas spelade fyra kamrater vad de inte visste då var klubbens sista match. I novemberkylan spelade Rune Tover, Rune Karlsson och Rune Westerlund den sista lagtävlingen.

Bara så att ni vet är det inte den vanliga trädgårdskrocketen som spelades av dessa gentlemen. Här handlar det om lagkrocket, med tvåmannalag. Den skillnaden vi oinvigda skulle se vid en hastig titt är att man inte spelar med träklubbor och klot. Här handlar det om kortskaftade klubbor med nylonhud och nylonklot.

— Det är för sorgligt, säger Einar Almgren, när han tittar på den oklippta gräsplanen.

Bara en stålpinne, nästan gömd i det höga gräset, påminner om att det här har varit en idrottsplats, där det spelades krocket alla veckans dagar under klubbens glanstid.

För femtio år sedan, när klubben startade, spelade man i Hanemåla by, berättar han. Då hade man runt 45 betalande medlemmar i föreningen.

— När de började bygga där på 60-talet flyttade vi till Thebacken.

Krocketklubben skänker sina pengar till bandyn

En 50-årig idrottsepok har bokstavligen gått i graven. Nybro krocketklubb är nedlagd. I november spelades den sista lagmatchen ute på gräsplanen framför Idehultsgården.

Nu ger föreningens tre kvarvarande medlemmar bort klubbens tillgångar. Klubbkassan som innehåller 4 300 kronor skänks till Nybro sportklubb och fritidsförvaltningen får åkräsklipparen.

— Sportklubben kämpar ju för en egen bandybana, säger Einar Almgren, krocketklubbens ordförande och kassör, när han förklarar varför det var den föreningen man skänkte pengarna till. Och de har stora kostnader för sina resor för att spela bandy.

Att åkräsklipparen hamnade hos kommunen beror på att man hoppas att de skal kunna förmålla den till en behövande förening.

Föreningen dog ut

Einar Almgren bär på en dubbel sorg. Det var när krocketkamraten och planskötaren Rune Westerlund gick bort, 96 år gammal, som föreningen dog.

Sent i höstas spelade fyra kamrater, det dom jitsu väste då, var att det var klubbens sista match. I novemberkylna spelade Rune Tover, Rune Karlsson, Einar Almgren och Rune Wes-

Det är för sorgligt, säger Einar Almgren, Nybro krocketklubb's sista ordförande, när han tittar ut över den oklippta planen vid Idehultsgården. Foto: Peter Tinnert
I femtio år spelades det krocket i stan. Nu finns det bara tre spelare kvar och man tvingas därför lägga ner föreningen.

FOTO: PETER TINNERT

Faksimil från Östran, tidningen där Peter Tinnerts text först publicerades. Einar Almgren, Nybro krocketklubb's sista ordförande, tittar ut över den oklippta planen vid Idehultsgården. Där har det spelats krocket under 50 år.

På 80-talet flyttades verksamheten ut till Idehult.

Klubbens stora legendarer var Arne Andersson och Mats Rydholm, som någon gång på 70-talet firade klubbens största viktoria när de tog hem öppna Kalmarmästerskapen, förklarar en stolt Einar Almgren.

— De var våra två bästa spelare någonsin.

— Själv var jag inte så oäven, säger han utan falsk blyghet. Som bäst blev jag fyra i öppna Nybromästerskapen.

In i det längsta kämpade man för att skrapa ihop några nya medlemmar så att klubben ytterligare några år kunde ha fortlevt.

— Vi var i kontakt med pro och försökte på andra sätt, men det var som förgjort. Kanske, men bara kanske kan det hända att hans klot kommer att rulla några gånger till över en välklippt gräsplan. Klot och klubba finns idag i sommarstugan på Öland, där det eventuellt kan bli tal om något enstaka parti.

— Men det är ju inte så roligt med trädgårdskrocket. Jag får väl åka över bron och ta ett parti med grabbarna i Tallhagens krocketklubb.

En pionjär har gått bort

FOTO: CHRISTER TOORELL

Harald Wissén
när han 1989
kom trea i sm i
svensk krocket.

HARALD WISSÉN, aktiv i Stockholmsklubben Högantorp Croquet, har gått bort. Han var en av pionjärerna inom svensk krocketsport som den ser ut idag.

Ända in mot slutet deltog han i träningarna, sista gången samma vecka han insjuknade. Han blev 91 år och begravdes 22 augusti.

Krocket blev Harald Wissén intresserad av mot slutet av 70-talet, närmast av en slump. Fred Sandström, krocketens nestor, var ute och letade sommarstugetomt och hamnade på Harald Wisséns mark mer eller mindre av misstag.

Det resulterade i att Harald Wissén upplät en del av sin mark för att man i sommarstugeområdet på initiativ av Fred Sandström skulle kunna spela krocket. Till en början anlades två banor men i samband med sm 1985 var totalt åtta banor i bruk.

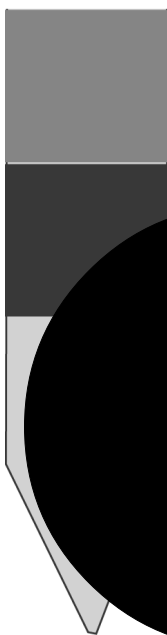
För att nå banorna passerar man Harald Wisséns hem. Det dröjde aldrig länge förrän han kom gående för att vara med och spela. Han var en mycket flitig och engagerad utövare, både under träningskvällarna och vid de tävlingar klubben arrangerade.

— Det var en lugn och fin kille, säger vännen Folke Engström. Några oppositioner var det aldrig fråga om. Han kom och slog och gick.

Harald Wissén har också deltagit i ett antal sm, med en tredjeplats 1989 som bästa placering.

Folke Engströms krockettips

- 1 Ta ut riktningen, sikta på klotet, men kolla inte vart det tagit vägen förrän du slagit
- 2 Om du passerat tredje bågen och dina medspelare fortfarande är bengel har du två val: antingen försöker du gå igenom kronan, eller också vänder du åt höger och lägger dig och väntar på ”mat”¹
- 3 Hur man håller i klubban är personligt. Det brukar ge sig med greppet så fort man fått fatt i en klubba. Tro på ditt eget val, det som känns bäst för dig
- 4 Klubbhuvudet bör vara av delrin, dessutom 60 mm i diameter och 200 mm långt²
- 5 Var sparsam med dina krockrätter, särskilt vid kronan
- 6 Håll noggrann koll på vad dina motspelare kan och lyckas med, och framförallt vad de vågar. Sådana kunskaper bör ligga till grund för dina egna beslut på banan
- 7 Om två klot ligger nära varandra och har krockrätt på varandra: slå alltid bort det ena
- 8 Hitta en bra balans mellan försiktighet och våghalsighet
- 9 Att bli pinnad är ingen katastrof. Vid ny rond finns det oftast många klot på banan vilket underlättar för utgång. Om man hamnat i underläge som fribytare kan det vara en god idé att pinna sig själv
- 10 Akta dig för att placera dig i ”det himmelska”³
- 11 Lås dig inte vid en sorts huvudbonad. Var flexibel, låt vädret avgöra
- 12 Kom ihåg att det oftast är ett enda slag som avgör partier, samt att ingenting avgjorts förrän sista spelomgången genomförts.

NOTER:

1. Med ”mat” menas krockrätter, klot man kan croquera och föra med sig runt banan.
2. Skaftet utformas efter individuella behov. Folke Engströms egen klubba är cirka 70 cm, och han brukar hålla den på ett sådant sätt att det blir ett avstånd på ungefär en decimeter mellan händerna.
3. Begreppet ”det himmelska” syftar på området framför andra bågen. Om man placerar sig i alltför rak vinkel är det lätt för motståndarna att slå klotet genom både båge två och ett så att det även träffar pinnen, vilket gör att man måste börja om från början.

En hårdtkrocketörs omvändelse

av tomas lindqvist

MIN FÖRSTA SÄSONG som utövare av svensk krocket är snart till ända. Krocketörer kan och bör vi förbli, men nyblivna kan vi bara vara en gång i livet.

Därför tänkte jag försöka återge några av mina intryck av sporten, medan de fortfarande är aktuella.

Visst har det även tidigare spelats en del krocket i min omgivning, inte minst under min norrländska barndom: på villornas och hyreshusens gräsmattor, i en park eller på en välslagen äng. Men inte en välbetad, då komockorna ansågs göra planen ospelbar.

Till och med bland klipporna vid kusten gick det att spela, bara det fläckvis fanns lite mjuk mark så bågarna gick att fästa.

Utrustningen var av skiftande kvalitet, men på något sätt känns det som om ordet "bensinmack" bör ingå i beskrivningen.

Plats och sällskap har varierat, men själva partierna, oberoende av var och med vem, har haft en likartad karaktär. Många av dem avbröts innan en segrare korats.

Och i de fall någon till slut utropade sig som vinnare berodde det lika ofta på retorisk skicklighet som på tekniskt eller strategiskt kunnande.

Trots det begränsade antalet regler slutade partierna allt som oftast i allmänt tumult. Det var inte ofta vi spelare var ense om reglerna eller hur de skulle tolkas, även om vi kom från samma stad eller till och med samma kvarter.

Något organiserat spel förekom inte, även om det i min ungdom spelades några matcher mellan kvarters- eller gatulag. Trots det kunde troligen en viss ära vinnas av krocketspelaren.

Annars skulle jag nog inte ha bildat ett lag tillsammans med några kamrater och i ungdomligt högmod kallat det för "De tre krocketörerna". Men det fanns inte någon Richelieu att besegra, bara andra pojkar i kvarteren runt omkring. De fick duga.

Visst var krocket framför allt en lek, vilket det har fortsatt att vara för de allra flesta. Vem tog spelet på lika stort allvar som tennis och fotboll eller den norrländska "nationalsporten" hockey?

FOTO: PETER GRÖNBORG

I Tomas Lindqvists barndom hade alla spelare med självbevarelsedrift träskor. Här ser vi hur han återupplever gamla minnen och genomför det så kallade "Hong Kong-slaget".

FOTO: PETER GRÖNBORG

Ajabaja! Inga fötter på kloten!

Tennisarmbågar eller fotbollsskadade knän accepterades, men vem ville blåsa på den krossade krockettån? Träskor var kanske inte obligatoriska. Ändå hade alla spelare med självbevaringsdrift det på fötterna.

Ve den stackare som dristade sig till att spela i sandaler! Och med det utropet avslutar jag mina minnen av den tid då jag spelade hårtdkrocket.

MITT FÖRSTA MÖTE med krocket i mer organiserad form skedde på Biblioteksmuseet i Borås. Föreståndaren, Ingemar Rosberg – årets världstrea i svensk krocket – frågade vid ett besök om jag var intresserad av att spela Lussekrocket.

Denna form av krocket är en årligt återkommande tilldragelse i Borås Krocketsällskap. Lussekrocket spelas inomhus och varje spelare går individuellt genom banan.

För att få fram en totaltid läggs speltiden samman med antalet straffpoäng. Ingemar Rosberg visade sig som vanligt vara snabbast med klubban. Han har vunnit tävlingen tre gånger av fyra möjliga.

Bågarna bestod av flyttbara hyllavgränsare från ett bibliotek, vilka fästs vid golvet med hjälp av silvertejp. En smått genialisk konstruktion, som antagligen kan ge lindring när längtan efter den perfekta croqueringen växer sig för stor under vinteruppehållet.

Under spelkvällen, vilken sammanföll med ett föreningsmöte, fick jag ett första tillfälle att möta de lokala hjältarna. De flesta tycktes vara akademiker. Kanske var det en slump eller också hade de funnit varandra för att de i ovanligt hög grad besitter den form av sadism som beskrivs i slutet av artikeln.

Trots det till synes homogena sällskapet, fick jag dock senare erfara att här fanns ett stort antal olika spelstilar representerade. Den snabbe men ändå koncentrerade, den till synes aningen nonchalante, den eftertänksamt fokuserade.

Efter spelet och allvaret tog de sociala övningarna vid. Här visade spelarna verkliga mästartakter. Vilket kanske är nödvändigt för utövare av en så grym sport.

Trevligt sällskap, sång och glada miner gav mersmak.

NÄR DET VAR DAGS för utomhussäsongen att starta började jag tvivla på om krocket över huvud taget kunde utövas i Borås.

Enligt nobelpristagaren Gabriel Garcia Marquez regnade det en gång sju år i sträck i den lilla sydamerikanska staden Maconda. Vid ett flertal tillfällen har vi inflyttade misstänkt att en attack på det rekordet inletts i Borås.

För mitt inre såg jag rader av krocketklot på väg ner till Varberg, sakta framvaggande i en rännilängs Viskan. Så blev det dock inte och förklaringen var enkel.

Krocketkloten tillverkas inte av trä, utan av delrin eller nylon. Det är material med mycket högre specifik vikt än vatten.

Det gamla favoritslaget, att krocka ner en motståndare i närmaste vattendrag, var inte att rekommendera när så tung utrustning används. Kloten kunde ju sjunka.

Men hur lyder reglerna i fältkrocket och extrem krocket? Finns det förbud mot vattencroqueringar där?

Och hur skulle njutningen av att stå med ena foten på det egna klotet och därefter slå motståndarklotet in mot horisonten kunna kompenseras?

Det visade sig att med den tyngre utrustningen kunde croqueringarna bli väl så långa. Men vad hjälpte det. Planens yttermått satte gränser för hur långt man hade tillåtelse att slå.

VAD VAR DET DÅ JAG HADE spelat tidigare, under barndomen och ungdomstiden?

Olikheten mellan det primitiva spelet och den sport som utövas vid tävlingar i Sverige är så stor att en åtskillnad bör göras. Låt oss kalla de som håller på med det förstnämnda för "krocketspelare" och de senare för "krocketörer".

Vilka är då de största skillnaderna, förutom utrustningens tyngd och den professionella attityden hos krocketören?

De tycks vara två, nämligen hur motspelarens klot förpassas till lämplig position, samt hur detta påverkar det sätt varpå man får utöva en begränsad form av sadism.

Redan 1928 skriver Olof Östergren i *Våra vanligaste främmande ord: med uttal och förklaring* att det finns två typer av croqueringar:

1) Hårt eller fast krocket, bortslagning av klot varvid man fasthåller sitt eget klot med foten.

2) Sned-krocket eller löst krocket, varvid man låter sitt eget klot följa med.

Det framgår inte där om det är fråga om två olika spelformer eller om båda typerna av croquering är godkända i samma parti.

I romanen *Pnin* av Vladimir Nabokov från 1953 påstår huvudpersonens engelska guvernant att "hårdtkrockeringen" var en speciell stöt, kallad Hongkong. Tekniken kunde användas när som helst under ett parti.

Jag har full förståelse för att Hongkongslaget¹ inte kan användas i partier när man använder tung utrustning. Krocketörerna skulle säkerligen ha högre skadefrekvens än utövarna av australiensisk footy och riskera att tvingas ur sjukförsäkringssystemet.

Nog om den första olikheten.

Den andra skillnaden, som alltså har med sadism att göra, är direkt orsakad av den första. Visst kan det ge en omedelbar tillfredsställelse att sända iväg ett träklot mot ett osäkert öde långt bort i fjärran.

Men att få ett polymerklot att uppträda som ett dresserat djur, att konsekvent fördriva motståndarnas mödosamt framspelade klot från perfekta slaglägen, det är en djupare, mer mogen form av sadism. Du kan leka med ditt byte på ett utstuderat sätt.

Tidigare kunde jag krossa myggor med ett enda förödande slag, nu kan jag likt katten leka med mitt offer om och om igen. Givetvis är det inte fullt lika nöjsamt om man själv är bytesdjuret.

När och hur uppnås då denna efterlängtnade krocketör-status och när upphör vi att vara enbart krocketspelare? Räcker det med att spela en enda tävling enligt det i Sverige erkända reglementet?

FOTO: PETER GRÖNBORG

Thomas C Ericsson demonstrerar hur en regelrätt croquering ska gå till. Han praktiserar vad Olof Östergren 1928 kallade "sned-krocket".

Här måste antagligen än så länge hänvisas till det subjektiva; när vi själva känner att vi är krocketspelare, och vi är beredda att försvara vår nya status med näbbar, klor och klubbor.

Avslutningsvis vill jag säga att även om det är löst- eller snedkrocket en krocketör utövar, anser jag att det finns goda skäl att utbrista: "löst krocket är vanligtvis hårdare än hårdtkrocket".

Not: 1. När Tomas Lindqvist testade Hongkongslaget i samband med att fotot på honom togs, fick han på en farlig rökare. Bara instinkter räddade tre spelare från att bli träffade, men en ryggsäck och en kaffetermos föll till marken.

Krocketens historia i korthet

av ingemar rosberg

KROCKET SOM DET SPELAS I DAG är en ganska ung sport, men dess ursprung kan spåras ända tillbaka till 1300-talet. Det uppstod då i Frankrike spelformer som benämndes ”paille-maille”.

Man brukade klubba och klot för att slå sig igenom ett antal bågar med så få slag som möjligt. Varianter på detta verkar ha funnits både för inomhus- och utomhusbruk.

På 1600-talet förekom spelformer av typen ”paille-maille” inom kungahusen i både Frankrike och England.

Utvecklingen av spelet till de former det har i dag kan dock sägas ha påbörjats under 1800-talet.

På 1830-talet utvecklade en fransk doktor en tidig version av denna sport, som en utomhusaktivitet för sina patienter. Han gav spelet namnet ”croquet”, vilket på franska betyder ”krökt käpp”.

Spelet blev snabbt vanligt förekommande i södra Frankrike.

1851 introducerades croquet på Världsutställningen i London och två år senare publicerades krocketregler i samma stad.

Men det var först 1856 som de blev mer officiellt registrerade som *Rules of the New Game of Croquet*.

År 1861 publicerades i England en första *Handbook of Croquet* (Routledge's). Den fick stor spridning och följdes snart av flera liknande skrifter.

Croquetsporten ökade snabbt i popularitet och i England bildades i Wimbledon 1868 All England Croquet Club (aecc), som år 1900 ändrade namn till det nuvarande The Croquet Association.

Året innan hade man i Evesham hållit de första så kallade öppna mästerskapen. Endast fem deltagare hade särskilt inbjudits.

PÅ 1880-TALET SKEDDE en viss stagnation, bland annat ersattes croquet-spelet i Wimbledon av tennis. Men istället etablerade sig croquet alltmer som en collegesport i Oxford.

I mitten på 1890-talet började man spela ”öppna” turneringar på ett antal

platser och i slutet av 90-talet skapade man organisationen The United All England Croquet Association.

Nu hade croquet också tagit steget över Atlanten till usa, där den börjat bli populär, speciellt bland damer, redan på 1860-talet.

1879 skapades här The National Croquet Association (nca), men en ny variant av krocket började breda ut sig, benämnd "roque".

Man tog alltså bort första och sista bokstaven i "croquet". Denna nya intensivare form av krocket spelades inte på gräs utan på hårt underlag, med hårda gummiklot och trånga portar.

Planen omgavs av en träsarg för att hålla kloten kvar på banan. Detta medförde ett ganska annorlunda spel där särskilt biljardspelare hävdade sig väl.

Under början av 1900-talet var roque den dominerande spelformen i usa och 1916 skapades huvudorganisationen The American Roque League.

Men på 1920-talet började den tidigare formen av gräskrocket återta förlorad mark, i första hand bland välsituerade, och med viss draghjälp från några croquetspelare Hollywoodstjärnor som Harpo Marx, George S. Kaufman med flera.

Efter andra världskriget kom croquet allt mer att bli ett medelklassspel för alla åldrar. Det fanns dock flera olika sätt att spela det på, bland annat blev det vanligt med en amerikansk niobågarsversion.

I Frankrike hade krocketspelandet brett ut sig efter introduktionen på 1830-talet. När landet fick möjlighet att arrangera os i Paris år 1900 introducerades därför krocket som en olympisk gren.

Tävlingen varade i flera veckor, varför enbart fransmän deltog. Två av deltagarna var kvinnor, de två första kvinnliga deltagarna i ett os överhuvudtaget.

Antalet betalande åskådare inskränkte sig till en styck engelsk gentleman. Hela os-tävlingen genomfördes lite i skymundan av den samtidigt pågående Världsutställningen.

I mitten av 1800-talet fördes krocketporten till Sverige. Man spelade mest i rekreationssyfte och det var mycket populärt på kurorter.

1873 formulerade kapten Mayne Reid en regelsamling som kom att gälla länge i vårt land.

STRAX FÖRE FÖRSTA VÄRLDSKRIGET dog intresset för krocket ut i Sverige, med undantag för ett par klubbar i Kalmartrakten, Tallhagens kk och Stensö kk. De är fortfarande livaktiga.

Först i början på 1980-talet upplevde sporten en renässans i vårt land och det blev bland annat populärt att spela krocket i studentkretsar. 1985 bildades sedan Svenska Croquetförbundet.

I England och det som förr kallades Det brittiska samväldet spelar man numera i huvudsak med en sexbågarsversion av krocket, medan vi i Sverige har utvecklat vår tiobågarsversion.

Oavsett antalet bågar finns det sedan ett antal olika sätt att spela krocket på.

FOTO: ARKIVBILD

Krocketspel i trädgården till NTO:s lokal vid Göteborgsvägen i Alingsås omkring 1910.

referenser:

www.bickoksports.com/history/croquet.shtml

www.mauicroquetclub.org/History.htm

www.geocities.com/Colosseum/Arena/2145/FRA.html

<http://users.ox.ac.uk/~croquet/ca/cabist.htm>

Var är det gröna klotet?

av lars-inge nilsson

”MED TILLGÅNG TILL GEDIGEN KUNSKAP ökar möjligheterna till framgång i livet.”

Det är Nationalencyklopedin som försöker sälja sig med denna motivering. Det har till och med ansetts som en så viktig synpunkt att det har försetts med en understrykning.

Det är en syn på kunskap som inte kan undgå att göra en lite bedrövad.

Det sägs också i detta utskick att man försedd med ne i alla dess olika varianter aldrig blir svarslös. Man har nära tillgång till de rätta svaren. ”Det är skönt att snabbt kunna ta fram den oförfalskade sanningen i en tid när missförstånd och halvsanningar är vanliga”, påpekas det vidare.

För den som bekymrar sig mindre om framgång här i livet men gärna någon gång vill nå åtminstone någon framgång på krocketplanen är dock ne:s rätta svar inte helt tillfredsställande.

Krocket ägnas i ne 23 rader och därtill en illustration som upptar en halv spalt. På detta utrymme har man ambitionen att säga något om spelets ursprung, innebörd och utbredning.

”I Storbritannien m.fl. länder finns nationella förbund och organiserad tävlingsverksamhet” får man veta, medan det för Sveriges del sägs finnas ”ett antal lokala klubbar”. Att man i ett verk tryckt 1993 har missat existensen av Svenska Croquetförbundet som bildades 1985 må vara hänt.

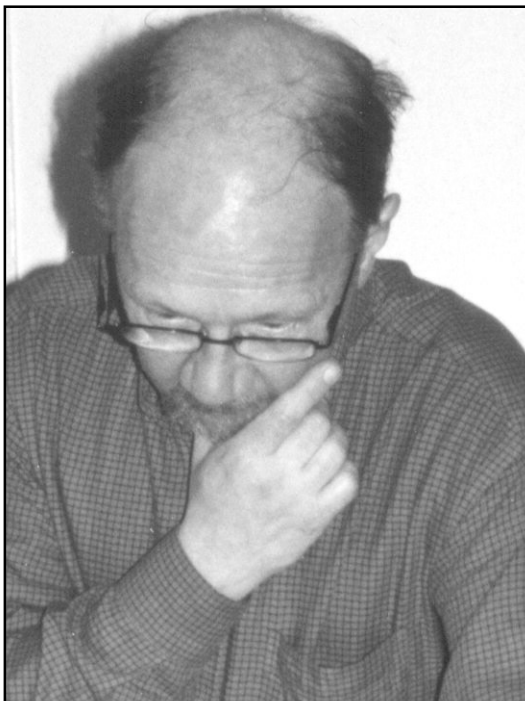
Att säga att ”spelet finns i några varianter med smärre skillnader” kan möjligen också accepteras. Om man försöker sätta sig in i skillnaderna blir det lätt förvirrande.

Enligt NE:s definition är krocket ”ett utomhussällskapsspel i vilket man med en träklubba slår ett träklot genom ett antal metallbågar (6-9 st) och mot pinnar, i en förutbestämd ordningsföljd”.

Det låter ju inte särskilt upphetsande, vare sig som beskrivning eller företeelse. Om ambitionen är att vara heltäckande – detta med antalet bågar tyder på det: här får man in varianterna – kan preciseringen av materialet sägas vara överflödigt.

FOTO: PETER GRÖNBORG

Lars-Inge Nilsson blir mycket betänksam när han läser om krocket i Nationalencyklopedin.

Spelytan är enligt ne ”vanligen 33 x 26 meter”. Var dessa siffror kommer ifrån är svårt att avgöra. I de engelska reglerna bestäms ytan till 35 x 28 yards – om man räknar detta i meter borde det bli 32 x 25,5. Det som gäller för svensk krocket är något mer flexibelt.

I den av krocketförbundet antagna omarbetade versionen av krocketreglerna som Fick och Tönnyby gav ut 1978 anges måtten 14 x 24 meter, vilket användes för tävlingsbruk. Men dessa regler säger också att planen kan anpassas till tillgänglig yta medan proportionerna behålls.

Det som är det mest förbryllande med ne:s artikel om krocket är dock illustrationen. Den visar spelplanen med pinnar och bågar utplacerade. På bilden syns fem klot (rött, gult, blått, brunt och svart) och på pinnarna syns motsvarande färgmarkeringar. Var är det gröna klotet?

Dess frånvaro kanske kan förklaras av att bakgrunden är grön. Men i verkligheten försvinner inte det gröna klotet, inte ens mot den grönaste av gräsmattor.

En fässjig vinnare

av anders weister

VI HÅLSAR VALKOMNA till skogsgläntan här i Stolvreta. Det är en härlig dag med strålande sol och surrande mygg. Vi har idag det starkaste startfältet vi sett på flera år. Spelarna har varit uppe i ottan, värmt upp och gjort den traditionella dopingkontrollen. Ölen, som gick i backen när skottkärran gick över roten och ända, ser ut att ha klarat sig. De väl chausserade spelarna verkar färma och perfida.

Tom och P-son öppnar starkt, och drar genast ifrån det övriga fältet. Hazze och C-M hakar på. Anders, Gugge och Håkan kämpar envist med var sin bengel, för att komma förbi tredje bågen som ligger inklämd bland stenbumlingar och grova stammar.

Spelarna är nu framme vid den i slyn svårfunna kyrkan, och *ja* där satt den första roquering-en. Vårt skall han croquera? Oj, oj, den går rakt över löpspåret och in i den djupa vegetationen. Ett fint slag. Nu blev han själv roquerad, och croquerad ännu längre in i skogen. Jag anar förstämning.

Ledartrion letar efter åttonde bågen, som är fint gömd i grandungen. Gugge och Håkan har fastnat vid huvudkäppen, och Anders betalar tull och passerar dem. Härlig kämpaglöd!

Kapsylhinken visar att vallan är bra i år. Vrövlet lägger sig. Det har dock varit sparsamt med regeldiskussioner än så länge. Var håller vän av ordning hus?

Parabelpaus.

Mittfältet har just förbisett P-son, som helt oväntat spurtar, gör stor rond och blir fribytare. Oj, detta var för svettigt.

Spelarna tar nu en paus i halvleken, för att begrunda läget och lägga upp sin nya taktik. Vi är tillbaka igen efter pausen.

Ett råvspel av tidigare skådat slag utspelar sig nu vid kyrkan. Tom, Hazze, C-M och Anders lyckas göra stor rond och blir också fribytare. Vilken spänning. Det är verkligen en jämn match!

Där är Håkan igen med sin avledande slagmanöver. Hej – där gick det undan. Utan att P-son märkt det har Hazze roquerat och croquerat honom som den siste i raden, och Hazze är klar att gå mot segern på fotkäppen.

Alla verkar byta taktik, de går mot området runt pinn för att sedan slå Hazze på densamma! Det är ett siktande och ett slående.

... och där har Tom blivit croquerad på pinn! Nu känner man igen sig. Här kommer Gugge, som också får ett dött klot. Jajamensan, nu har vi verkligen fått upp tempot.

Hazze ser nervös ut. Halva startfältet har försökt att skicka honom på pinn. Så nära – han missar chansen att gå på fotkäppen.

Vad händer? I iveren verkar alla ha glömt bort P-son, som nu är klar att gå ut. Och se där, första försöket lyckas. *Vi har en fässjig vinnare!!!*

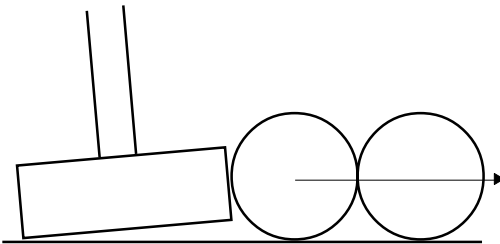
NOT Texten redogör för händelseutvecklingen under r.å.s.o.p.:s värmästerskap 2002. Därmed har läsaren fått en försmak av den speciella anda som råder bland de färgstarka medlemmarna. I nästa nummer följer en historik över den extrema och internationellt ryktbara klubben.

KROCKET
En kvartalstidskrift
issn 1651-0607

redaktör: Peter Grönborg
telefon: 033-41 25 12
mobil: 0707-29 62 33
fax: 033-12 85 05
e-post: Krocket@passus.net
nätplats: www.passus.net
adress: Krocket, Box 134, 503 07 Borås
postgiro: 152 68 94-9

redaktion: Lars-Inge Nilsson, Jan Johannesson
ansvarig utgivare: Lars-Inge Nilsson
grafisk form: Mats Palmquist
ägare: Passus

referensgrupp:
Thomas C Ericsson, Vimmerby
070-680 75 04
Simon Carlsson, Göteborg
031-12 80 31
Janne Högrell, Borås
033-22 83 83
Jan-Åke Lundberg, Kalmar
0480-216 73
Urban Magnusson, Särö
0730-21 49 73
Ingmar Tönnyby, Stockholm
08-663 65 07
Tomas Lindqvist, Lycksele
0705-19 56 71

NÄSTA NUMMER:

Vad gör en krocketspelare på vintern?

Berättelsen om R.Å.S.O.P.

Hårdrockskrocket i Norrland

